

4. Роджерс К. Эмпатия / К. Роджерс // Психология мотивации и эмоций ; под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер, М. В. Фаликман. – М. : ЧеРо, 2002. – С. 428–430.

УДК 373.5.011.3-052:37.015.31:364-212

ЩАДЕЙ О.М., КОБАЛЬ В.І.,
Мукачівський державний університет

СТАН ОРГАНІЗАЦІЇ ПРЕВЕНТИВНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Одним із важливих компонентів управління виховною роботою закладу освіти є управління виховною роботою щодо профілактики та корекції протиправної поведінки дітей і підлітків. Актуальність такої діяльності обумовлена тим, що упродовж останніх десятиліть відбувається швидке розширення спектру девіантної активності дітей і молоді в царині соціокультурних девіацій і залежностей (таких як ігроманія, інтернет-залежність тощо). У сферу підліткових девіацій потрапляє все більше молодих людей, найбільш дієздатна і активна частину населення, яка автоматично погіршує свої «стартові» умови соціалізації, виводячи себе із активного громадського життя.

У Національній доктрині розвитку освіти наголошується, що освіта в Україні має стати «найважливішим чинником гуманізації суспільно-економічних відносин, формування людини в дусі відповідального ставлення до власного здоров'я і здоров'я оточуючих як до найвищої індивідуальної і суспільної цінності» [1].

Підвищити результативність профілактики відхилень у поведінці дітей і молоді можливо за умови організації відстеження позитивних і негативних тенденцій в освітньому процесі, а саме: ставлення учнів до навчальної та громадської діяльності, праці, педагогічних впливів, однолітків, токсичних речовин і алкоголю; рівень засвоєння моральних норм і цінностей; сформованість життєвих і професійних планів, розвиток інтересів, вольових якостей, навичок самоаналізу, самокритичного ставлення до себе, культури поведінки, здатності до емпатії тощо. Педагогічний моніторинг є дієвим інструментом реалізації вищезазначених завдань.

Під час проходження управлінської асистентської практики в закладах освіти на базі Копиновецької ЗОШ I-II ступенів Мукачівського району Закарпатської області нами було проведено дослідження щодо стану превентивного виховання в основній школі.

Мета дослідження – вивчити соціально-психологічні чинники, що сприяють превентивному вихованню; визначити форми і способи профілактики девіантної поведінки учнів 8-9-х класів.

Дослідженню підлягали такі компоненти девіантної поведінки підлітків:

1. Рівень розвитку мотиваційної та емоційно-вольової сфер, що розкриваються через систему показників: ставлення до навчальної та громадської діяльності, педагогічного впливу, однолітків, шкідливих звичок.

2. Сформованість моральних норм і цінностей, інтересів і потреб.

3. Здатність протидіяти негативному впливу.

При цьому враховувались такі фактори, умови превентивного виховання:

1. Психологічний і моральний клімат у сім'ї, дитячо-батьківські стосунки.

2. Методика соціально-педагогічної профілактики девіантної поведінки підлітків у загальноосвітніх закладах.

3. Організація позашкільної освіти, що реалізує інтереси і потреби підлітків.

4. Загальні особливості проявів дефектів правової та моральної свідомості підлітків.

5. Створення в закладі загальної середньої освіти сприятливого комунікативного простору.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що отримана інформація щодо стану превентивного виховання в основній школі, може бути використана в практичній діяльності керівників, педагогів, психологів, соціальних педагогів, педагогів установ додаткової освіти для забезпечення ефективності управління процесом соціально-педагогічної профілактики девіантної поведінки та запобігання противоправної поведінки підлітків.

Для реалізації мети дослідження та різнобічного вивчення проблеми було розроблено анкету для учня, яка включала такі типи питань: усі запитання прямі; 7 запитань напівзакритих та 16 закритих; 9 запитань двоваріантних та 14 багатоваріантних (із формою відповідей «меню»). Крім анкетування проводились також індивідуальні та групові бесіди з учнями, адміністрацією школи, педагогами.

Результати дослідження дали можливість сформулювати такі основні рекомендації щодо вдосконалення процесу управління превентивною роботою у напрямках виховно-профілактичної діяльності загальноосвітньої школи в контексті нівелювання девіантної поведінки та усунення причин, що її породжують:

а) реалізація тісної співпраці з інститутом сім'ї;

б) урізноманітнення змістовних видів діяльності підлітків у сфері вільного часу;

в) проведення концертів, конкурсів, вікторин, масових свят та інших культурних заходів у сфері позакласної та позашкільної діяльності підлітків;

г) реалізація спортивно-оздоровчої діяльності як упродовж навчального року, так і в канікулярний час;

д) забезпечення соціального захисту підлітків і узгоджена діяльність усіх соціальних інститутів, що здійснюють профілактику девіантної поведінки стосовно конкретного учня;

е) упровадження програми примирення серед однолітків, яка навчає учнів вирішувати конфлікти ненасильницьким шляхом за допомогою медіаторів (посередників), шляхом створення у навчальних закладах служб порозуміння.

Успішна реалізація зазначених рекомендацій можлива за умови об'єднання керівником закладу освіти зусиль фахівців різного профілю: соціальних педагогів, класних керівників, психологів, медичних, соціальних працівників, а також у тісному контакті педагогічного колективу загальноосвітніх закладів та батьків.

Література

1. Національна доктрина розвитку освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>

УДК 37.091.33-027.22

ЩЕРБАН Г.В.,
Мукачівський державний університет

СИСТЕМА НАВЧАЛЬНИХ ЗАДАЧ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

На сучасному етапі реформування вищої освіти зростають вимоги до підготовки саме вчителів початкових класів. Випускники зазначеної спеціальності повинні володіти не тільки знаннями, а й вміннями та навиками розвивати мислення школярів. Відомо, що основою інтелекту будь-якої особистості є логічне, арифметичне, тобто математичне мислення. Вирішальну роль у становленні такого мислення відіграє молодший шкільний вік. Саме вчитель початкових класів формує у школярів фундамент інтелекту. Для цього педагог використовує різні педагогічні засоби, про те, найбільш ефективними є вміння працювати із задачами. Отже, важливим завданням у щодо підготовки студентів педвузів до майбутньої професійної діяльності є формування вміння роботи із складеними задачами, яке базується на системі теоретичних знань з арифметики та алгебри, загальної, вікової та соціальної психології, методик викладання і реалізується в здатності використовувати ці знання, оперувати ними у практичній діяльності – в процесі розв'язання задач.

Проблематиці ефективності професійної діяльності викладача ВНЗ присвячено багато праць таких науковців, як М. Амінов, Ф. Гоноволін, В. Крутецький, Н. Кузьміна, М. Левітов, А. Маркова, В. Сластьонін, О. Щербаков та ін. Однак, немає єдності підходів до моделювання майбутньої професійної діяльності при викладанні. Серед зазначеного спектру питань, які потребують свого вирішення, не достатньо розробленим залишається й питання розробки викладачем системи навчальних задач. Отже, мета дослідження – розвиток готовності до майбутньої професійної діяльності засобами навчальних задач.

Сьогодні вища школа потребує педагога, який здатний на високому професійному рівні самостійно, творчо і відповідально працювати. Викладач повинен готувати студента до майбутньої праці. Тобто навчання у вищому

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>